

Rinnekoti-Säätiö

LASTEN KUNTOUTUSKOTI

KORNETINTIE 8, 00380 HELSINKI

PUH.09-8551 454, FAX 09-8551451

lasten.kuntoutuskoti@rinnekoti.fi

www.rinnekoti.fi

Touretten oireyhtymä

lastenneurologi Maija Castrén 08.12.2009

ICD-10: F95.2 Combined vocal and multiple motor tic disorders

OMIM #137580

Gilles de la Tourette syndrome (GTS), Tourette syndrome

Touretten oireyhtymä on lapsuudessa ilmenevä hermostollinen sairaus, jolle ovat tunnusomaisia tic-oireet eli äkilliset ja nopeat nykäykset ja liikkeet sekä äänet, jotka toistuvat samanlaisina. Oireet eivät ole tahdonalaisesti kokonaan kontrolloitavissa. Nykiviä liikkeitä voi ilmetä kasvojen, niskan, hartiasseudun tai raajojen lihaksistossa. Oire voi olla outo maneeeri kuten esimerkiksi toistuva nenän koskettelu, silmien pyörittely tai hiusten vetäminen tai heiluttelu. Ääni voi olla tahaton niiskutus, köhiminen, haukahtelu, ujeltaminen, kiroilu ja sanojen tai lauseiden toistelu. Oireet vaihtelevat eri henkilöillä. Touretten oireyhtymään liittyy usein pakkoneuroottisia oireita ja tarkkaavaisuusylivilkkausoireyhtymä.

Yleisyys

Epidemiologisten tutkimusten perusteella on arvioitu, että vajaalla prosentilla kouluikäisistä lapsista on Touretten oireyhtymä. Oireyhtymä on 3-4 kertaa yleisempi miehillä kuin naisilla.

Syy ja syntymekanismi

Perintötekijöillä on merkitystä Touretten oireyhtymän syntyyn, mutta sairauden geneettinen tausta on monimuotoinen eikä yksittäistä oireyhtymän aiheuttavaa geeniä ole voitu varmuudella tunnistaa. Perintötekijöiden ohessa ympäristötekijät vaikuttavat oireiden ilmenemiseen. Sukupuolella on merkitystä oireiden ilmenemiselle siten, että pojilla on tyttöjä suurempi todennäköisyys saada oireita.

Diagnostiikka

Oireyhtymän diagnoosi perustuu kliinisiin tic-oireisiin. Oireet eivät ilmene unen aikana ja stressi lisää niitä. Muiden neurologisten sairauksien poissulkemista varten voi aivojen kuvantaminen tai aivosähkökäyrän rekisteröinti olla aiheellinen.

Hoito

Perinteisesti Touretten oireyhtymän hoitona on käytetty antipsykootteja, joiden käyttö on kuitenkin rajoitettua lääkkeiden sivuvaikutusten vuoksi. Uudentyyppisten lääkkeiden käyttöä oireyhtymän hoitona tutkitaan ja koska oireyhtymän oireisto sekä siihen liittyvät liitännäisoireet ovat moninaisia, lääkehoito tulee suunnitella yksilöllisesti. Touretten oireyhtymän oireet yleensä lievittyvät aikuisiässä ja lääkeshoidon tarve on syytä arvioida uudelleen oireiden rauhoituttua. Käyttäytymisterapiasta saattaa olla apua oireyhtymään liittyviin oireisiin ja vaikeiden oireiden hoitona aivojen sähköisestä stimulaatiosta on joissakin tapauksissa osoitettu olevan hyötyä.

Ennuste

Monella oireet lievittyvät aikuisiässä, mutta yleensä osa oireista on pysyviä.

Potilasyhdistys

Suomen Tourette-yhdistyksen sivut: www.tourette.fi/